Весткі й Паведамленьні

інфармацыйны бюлетэнь Згуртаваньня "ПАГОНЯ"

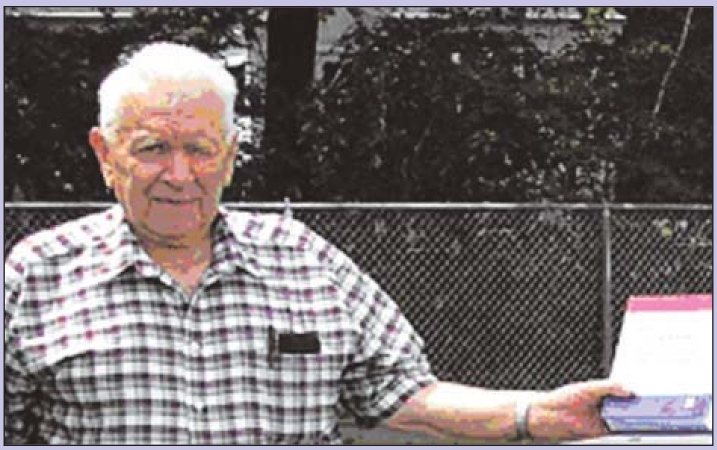
Viestki j Paviedamlenni

Сусьветнае сеціва: *e-krama.com, www.baza-belarus.org*
Электронны адрас: *viestki@mail.com*
✉ *VIESTKI, P. O. Box 3225, Farmingdale, NY 11735*

№ 6 (556)
Чэрвень 2012 г.

ВІНШАВАНЬНЕ

СП. ВІТАЎТУ КІПЕЛЮ ДА 85-ГОДЗЬДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭНЬНЯ

Беларуска-Амэрыканскае Згуртаваньне "Пагоня" віншуе сп. Вітаўта Кіпеля з 85-годзьдзем з дня нараджэньня і жадае моцнага здароўя, энэргіі, аптымізму, дачакацца прыходу ў Беларусь сапраўднай свабоды і дэмакратыі, пабачыць аднаўленьне беларускай культуры на Бацькаўшчыне, пачуць беларускую мову ў рэгулярным ужытку з вуснаў кіраўніцтва Беларусі, яе ўрадоўцаў, моладзі й шырэйшых колаў народу.

Мы ведаем сп. Вітаўта Кіпеля як грамадзкага дзеяча і навукоўца, аўтара шэрагу кнігаў, выдаўца, дырэктара Беларускага Інстытуту Навукі і Мастацтва, дасьледчыка ў галіне амэрыканскай беларусістыкі, спэцыяліста па беларускай бібліяграфіі, проста прыемнага і цёплага чалавека, а таксама шчырага і ахвярнага патрыёта Беларусі.

Хай жа Вашая актыўная дзейнасьць, дарагі спадар Кіпель, працягваецца надалей, хай расьце яе плён, хай пра Вас даведаецца яшчэ большая колькасьць беларускіх людзей на Бацькаўшчыне і ў сьвеце.

Дай, Божа, сто год!

Кіраўніцтва Згуртаваньня "Пагоня", Нью-Ёрк

У нядзелю, ***15 ліпеня 2012 году,*** *традыцыйным Маршам пачынаецца*

Тыдзень Паняволеных Народаў,

якi быў зацьверджаны Кангрэсам Злучаных Штатаў Амэрыкі праз Грамадзкі закон 86-90 яшчэ ў 1959-м годзе, як выказ пратэсту народаў сьвету супраць камуністычнай і таталітарнай тыраніі ў сьвеце. У імпрэзах Тыдня і ў Маршы Паняволеных Народаў традыцыйна бярэ ўдзел беларуская грамада Нью-Ёрку і Амэрыкі.

9:00 – ***збор удзельнікаў Маршу*** *на Пятай авэню і 59-й вуліцы (ля фантану гатэля Пляза).*
10:00 – ***імша за Паняволеныя Народы*** *ў Катэдры сьв. Патрыка на Пятай авэню і 50-й вуліцы.*
11:00 – ***Марш Паняволеных Народаў*** *па Пятай авэню да 72-й вуліцы.*
12:00 – ***афіцыйнае адкрыцьцё*** *Тыдня Паняволеных Народаў у Цэнтральным парку.*

Арганізаваны Камітэтам Паняволеных Народаў, які паўстаў у 1950-я гады, Тыдзень Паняволеных Народаў, часткаю якога ёсьць гэты Марш, быў масавай імпрэзай эміграцкіх арганізацыяў з краінаў, якія калісьці зьняволіў савецкі камунізм, у тым ліку Беларусі. Сёньня большасьць тых краінаў вызвалілася і здабыла свабоду.

Беларусь засталася паняволенай прамаскоўскім дыктатарскім рэжымам, там зьліквідаваная дэмакратыя, парушаюцца правы чалавека, зьнішчаецца нацыянальная культура. Таму беларуская грамада працягвае браць удзел у імпрэзах Тыдня Паняволеных Народаў, выказваючы свой пратэст.

Травеньскі сход Згуртаваньня "ПАГОНЯ"

У суботу, 12 траўня, у Доме Маракоў на Мангэтане адбыўся чарговы травеньскі сход Беларуска-Амэрыканскага Згуртаваньня "Пагоня". Напачатку сходу старшыня Згуртаваньня Віталь Зайка коратка азнаёміў прысутных з падзеямі ў Беларусі і ў Амэрыцы за апошні месяц, паінфармаваў пра акцыю ў памяць Чарнобыльскай катастрофы, праведзеную арганізацыяй на Мангэтане каля штаб-кватэры Арганізацыі Аб'еднаных Нацыяў 28-га красавіка. Падчас гэтай акцыі сябры "Пагоні" прадэманстравалі сваю салідарнасьць з ахвярамі Чарнобыльскай аварыі, шмат зь якіх дасюль, вось ужо 26 год, жывуць на забруджаных радыяцыяй землях, а таксама выказалі свой пратэст супраць палітыкі рэжыму Лукашэнкі на згортваньне дапамогі пацярпелым ад аварыі й ліквідатарам, а таксама супраць будаўніцтва атамнай станцыі на Астравечыне з выкарыстаньнем няпэўных расейскіх тэхналёгіяў і абсталяваньня.

Затым сп. В. Зайка распавёў пра бягучае становішча ў арганізацыі і адзначыў, што плянаваны на гэты дзень справаздачна-выбарчы сход будзе перанесены дзеля браку папярэдняй інфармацыі. Пасьля гэтага сп. Зайка коратка пазнаёміў гасьцёй "Пагоні" з мэтамі й прынцыпамі арганізацыі і запрасіў усіх, хто мае пажаданьні й прапановы адносна пэрспэктываў дзейнасьці арганізацыі, выказвацца. Са сваім бачаньнем дзейнасьці арганізацыі й сваёй ролі ў ёй выказаліся сп. Віктар Едзіновіч і сп-ня Валянціна Якімовіч.

Сакратар Згуртаваньня "Пагоня" Валянціна Якімовіч паведаміла аб падрыхтоўцы да беларускага традыцыйнага сьвята Купальля, што пройдзе ў маляўнічай мясьціне недалёка на поўнач ад гораду Нью-Ёрку 23-24 чэрвеня сёлета. Сп-ня Якімовіч распавяла пра традыцыю сьвяткаваньня Купальля ў Нью-Ёрку, якой ужо больш як 12 гадоў, апісала ход правядзеньня гэтага традыцыйнага сьвята і запрасіла ўсіх прысутных узяць у ім ўдзел. Прамоўца таксама нагадала пра сымболіку купальскіх абрадаў і яе ролю ў беларускім фальклёры, апісала асноўныя формы гэтай старадаўняй традыцыі. Яна таксама дала парады адносна падрыхтоўкі да ўдзелу ў Купальлі, заклікала жадаючых узяць у ёй удзел папярэдне запісвацца, каб можна было зручней дабірацца да месца сьвяткаваньня.

Напрыканцы сходу, у традыцыйным разьдзеле "Рознае", прагучэлі аб'явы і паведамленьні і адбыліся знаёмствы з гасьцямі Згуртаваньня.

Сп. Віталь Зайка заклікаў усіх прысутных актыўней калегаваца зь землякамі, знаёміцца і абменьвацца інфармацыяй пра мажлівасьці працы, жытла, навучаньня, стыпэндыяў і падобных важных справаў у жыцьці, асабліва для нядаўны прыбылых з Бацькаўшчыны людзей.

Пасьля афіцыйнай часткі прысутныя мелі магчымасьць пабавіць крыху часу пры сьціплых пачастунках, а жадаючыя мелі нагоду афіцыйна далучыцца да арганізацыі, падаўшы адпаведныя заявы.

Віталь ЗАЙКА

Барыс ДАНІЛЮК "Азіраючыся расой выетымі вачыма": Успаміны.

Мінск: Лімарыус, 2012. — 524 с. — (Беларуская мэмуарная бібліятэка).

Пабачыў сьвет новы том Беларускай мэмуарнай бібліятэкі, які склалі ўспаміны вядомага дзеяча беларускай эміграцыі ў ЗША Барыса Данілюка. "Азіраючыся расой выетымі вачыма" аўтар пісаў у апошнія гады жыцьця, адначасова складаючы "Здымкавы летапіс жыцьця і дзейнасьці беларускае эміграцыі ў ЗША й іншых заходніх краінах". І першы, і другі творы, на жаль, засталіся нясконченыя.

Найбольш падрабязны аповед ва ўспамінах датычыць даваеннага і ваеннага жыцьця Барыса Данілюка на роднай Слонімшчыне. Са старонак мэмуараў паўстае рэальная, негераізаваная постаць бацькі аўтара – айца Хведара Данілюка, падаюцца побытавыя падрабязнасьці жыцьця сям'і праваслаўнага сьвятара ў міжваеннай Заходняй Беларусі з пэрыядычнымі пераездамі з аднаго месца на другое, неабходнасцю наноў адбудоўваць гаспадарку, залежнасьцю ад дабрабыту вернікаў і настрою царкоўных уладаў. Барыс Данілюк пасьлядоўна распавядае пра сваё школьнае навучаньне, асаблівасьці дачыненьняў паміж вучнямі, характарызуе настаўнікаў, згадвае пра сваё выключэньне з гімназіі ў Слоніме. Яскрава адлюстроўваюцца на старонках успамінаў нюансы беларуска-польскіх дачыненьняў.

Падрабязна прадстаўленыя ў мэмуарах і падзеі прыходу ў Заходнюю Беларусь савецкай ўлады, тыя складанасьці, якія яна прынесла сям'і сьвятара, адчуваньне безвыходнасьці. Надзвычай рэалістычна падаюцца і падзеі нямецкай акупацыі. Малады хлапец – супрацоўнік беларускай адміністрацыі на Слонімшчыне – Барыс Данілюк прызнаецца ў тых надзеях на беларусізацыю грамадзкага жыцьця, якія ён меў і якія былі далёка ня ў поўнай меры рэалізаваныя праз неразуменьне і нядбальства як немцаў, гэтак і сваіх – беларусаў.

Удзельнік Другога Ўсебеларускага Кангрэсу Барыс Данілюк згадвае і падзеі гэтага форуму, і настрой адразу пасьля яго, і адметнасьці бежанства зь Беларусі праз Польшчу ў Нямеччыну ды паўгалоднае там існаваньне. Асаблівасьці жыцьця ў Бэрліне перад канцом вайны ды пазьней у францускай зоне акупацыі Нямеччыны – гэта апошнія старонкі падрабязных успамінаў аўтара. Далейшыя падзеі: навучаньне ў УНРРАўскім унівэрсытэце ў Мюнхэне, выезд у ЗША ды актыўная грамадзкая дзейнасьць у новай краіне – усё гэта Барыс Данілюк не пасьпеў выклясьці гэтак жа пасьлядоўна, як папярэднія гады свайго жыцьця. Аднак выдаўцы, для стварэньня завершанага аповеду, скарысталі ў кнізе невялікія ўспаміны, напісаныя дзеячам на просьбу эміграцыязнаўцы Лявона Юрэвіча для

Заканчэньне на наступнай бачыне

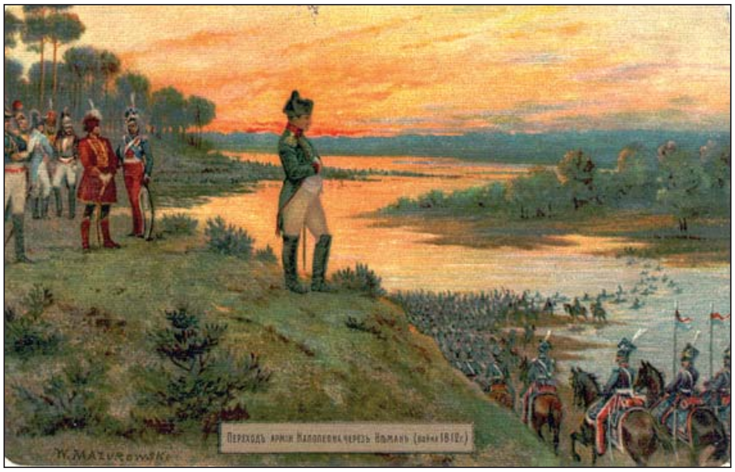
200 год напалеонаўскай кампаніі ў Беларусі

Дзьвесьце год назад у гэтым месяцы войскі напалеонаўскай Францыі ды яшчэ “дванаццаці пляменаў”, апанаванай Напалеонам Банапартам Эўропы, перайшлі раку Нёман і ўварваліся ў межы беларускіх земляў, што сталі незадоўга перад тым часткаю Расейскай імпэрыі. Таксама ў чэрвені, 71 год таму, пачалася савецка-нямецкая вайна. Менавіта на беларускіх этнічных землях разгарнулася змаганьне за лёсы Эўропы.

Як Гітлер рэклямаваў сябе вызвольнікам ад расейскага бальшавізму, так і Напалеон прыйшоў у Беларусь як самапраклямаваны аднавіцель Вялікага Княства Літоўскага, які назваў вайсковую кампанію супраць Расеі “Другою Польскаю вайною”. Першаю лічылася або паўстаньне Тадэвуша Кясьцюшкі ў 1794-95 г.г., або стварэньне падчас кампаніі супраць Аўстрыі й Прусаў Герцагства Варшаўскага, як сурагатнай дзяржавы, наўзамен падзеленай трыма манархіямі ў 1772-1795 гг. Польска-Літоўскай супольнасьці Рэчы Паспалітай.

Як вядома, пacтуп ішоў па лініі Вільня-Віцебск-Смаленск. На беларускіх землях адбываліся пераважна дробныя сутычкі французаў з адступаючымі расейскімі войскамі. Першаю значнаю бітваю была бітва пад Полацкам, у выніку якой расейцам удалося перакрыць шлях на поўнач, на сталіцу Расеі Пецярбург, у сярэдзіне жніўня. Затым была значная бітва пад Смаленскам і славутая Барадзінская бітва 7 верасьня 1812 году, калі французы атрымалі перамогу, зь якой ня здолелі належна скарыстаць. Праз тыдзень Напалеон заняў Маскву, але акрамя магутнага сымбалічнага значаньня, гэты крок меў няшмат карысьці ў сэнсе вайскова-стратэгічным. Так як і нямецкая кампанія ў Расеі амаль 130 год пазьней, дзеяньні Напалеона мелі рысы не да канца прадуманай і слаба падрыхтаванай саманадзейнай авантуры.

Тымчасам на беларускіх землях “гістарычныя” клясы грамадзтва, шляхта і магнатэрыя, утварылі ў Вільні Камісію Часовага ўраду Вялікага Княства Літоўскага, была створаная мясцовая адміністрацыя, зарганізавана жандармэрыя і паліцыя і праведзеная абмежаваная вайсковая мабілізацыя. Пануючыя клясы Вялікага Княства з энтузіязмам падтрымалі аднаўленьне некаторых атрыбутаў колішняй дзяржавы, тысячы выхадцаў зь беларускіх земляў змагаліся ў складзе шэрагу палкоў, зарганізаваных Камісіяй Часовага ўраду, супраць расейскіх войскаў, якія ўважаліся паняволььваючай варожай сілай. Архіяпіскап Магілёўскі й Беларускі абвесьціў у Менску аўтакефалію Беларускай Праваслаўнай Царквы, за што пасьля быў высланы ў Сібір. Сялянства Беларусі, а гэта значыць пераважная бальшыня яе насельніцтва, прыняла зьмену ўлады досыць пасыўна, але незадаволенасьць вайсковымі дзеяньнямі, якія, так як і 130 год пазьней, непасрэдна адбілася на ягоным стане, паўплывала на паступовае перасоўваньне сымпатыяў на бок расейскага цара. Між тым беларусы апынуліся па абодва бакі фронту, як і ў час Другой сусьветнай вайны.

Мастак В. Мазуроўскі. ***Пераход арміі Напалеона праз Нёман.***

Нельга не заўважыць паралеляў паміж кампаніямі 1812 году і 1941 году: хуткае адступленьне расейскіх войскаў і брак якіх-кольвечы сур’ёзных спробаў абараніць беларускія землі; пачатковы энтузіязм часткі насельніцтва да заваёўнікаў, што паступова зьмянуўся на варожасьць; актыўнае выкарыстаньне расейцамі заклікаў да партызанскіх дзеяньняў і прапаганда пераможнай вайны для замацаваньня расейскага панаваньня й зьнішчэньня ягоных апанэнтаў.

Звычайна пасьля 71 году, і тым больш праз 200 год, войны, так як іншыя падзеі, робяцца часткаю далёкай гісторыі, і мала хто, скажам, падумаў праз 71 год пра пачатак Першай сусьветнай або расейска-японскай войнаў. Для Расеі замежныя інтэрвэнцыі 1812 і 1941 гадоў сталі часткаю нацыянальнага міту, які ствараўся для кансалідацыі этнасу і нацыі, для апраўданьня расейскага панаваньня на землях (“расейскі народ-вызваліцель”). Гэта можна зразумець і патлумачыць. Аднак некрытычнае, “оптавае” запазычаньне расейскага нацыянальнага міту беларускім грамадзтвам ёсьць абсалютова недарэчным і ганебным. Праз дзесяцігодзьдзі прапаганды “айчынных войнаў” беларусы так і ня вызначылі для сябе, аб якой айчыне ідзе гаворка, што ёсьць “айчынаю” беларуса – Расейская імпэрыя, Савецкі Саюз?

Абедзьве чужыя “айчынныя вайны” ў Беларусі яшчэ чакаюць комплекснага гістарычнага дасьледваньня і аналізаваньня, і шырокай грамадзкай дыскусіі. Застаецца спадзявацца, што чакаць на гэта засталося ня доўга. Прынамсі менш за 200 год.

Віталь ЗАЙКА

Успаміны Б. Данілюка

Заканчэньне з папярэдняй бачыны

пэрыёдыка “Запісы БІНіМ”. Такім чынам, храналягічна мэмуары даходзяць да пачатку 1970-х гг., спыняючыся на сьмерці ўладыкі Васіля (Тамашчыка).

Ва ўспамінах Барыса Данілюка сямейная гісторыя цесна пераплеценая з падзеямі гісторыі Беларусі ды сусьветнай гісторыі. Гэты арганічны сынтэз дае магчымасьць зноў пабачыць і адчуць асаблівасьці ўспрыманьня беларусам сябе і сьвету, асэнсаваньня свайго месца ў гісторыі.

Успаміны Барыса Данілюка багата ілюстраваныя здымкамі зь сямейнага архіву. У тым ліку тут ёсьць рэдкія выявы падзеяў на Слонімшчыне часоў Другой сусьветнай. Традыцыйна высокі навуковы ўзровень выданьня мэмуараў падтрыманы і грунтоўнымі камэнтарамі, зробленымі айчыннымі гісторыкамі Аляксандрам Пашкевічам, Алегам і Натальляй Гардзіенкамі.

Цікавыя, падрабязныя, удумлівыя, упершыню апублікаваныя ўспаміны Барыса Данілюка – яшчэ адзін важны помнік эміграцыйнай мэмуарыстыкі, падараваны айчыннай культурна-гістарычнай прасторы.

Яна СЛАВІНА

КУПАЛЬЛЕ

Шаноўныя сябры-беларусы!

Запрашаем разам адзначыць старадаўнюю рамантычную традыцыю КУПАЛЬЛЯ і правесьці незабыўны адпачынак у кампаніі суродзічаў на ўлоньні прыроды. Чароўны купальскі вечар пачнецца з прызначэньня Князя-Купаліша і Купалінкі, якія распаляць вогнішча. Уночы нячысьцікі выкрадуць Купалінку. Каб даведацца пра іншыя падзеі і абрады купальскай ночы, далучайцеся да нас. Пачастуйцеся крупнікам, у склад якога па традыцыі ўваходзяць 27 лекавых траваў. Скокніце праз вогнішча з тым, хто вам не абыякавы, не разьняўшы рук. Можа каму з вас пашанцуе знайсьці сваю папараць-кветку ў гэтую чароўную купальскую ноч.

Калі: Сьвята пачнецца ў суботу **23 чэрвеня** прыкладна **а 6-й вечара** і працягнецца ўсю самую кароткую ноч году. Дазвол ў парку з 11-й раніцы ў суботу да 11-й раніцы ў панядзелак. Колькасьць удзельнікаў абмежаваная (умовамі парку) да 40 чалавек.

Дзе: Парк **Ward Pound Ridge Reservation** у ***Cross River, NY 10518***. Шукайце хаткі 1, 2, 3 і 4.

Транспарт: Цягніком са станцыі **Grand Central** да прыпынку **Katonah**, прыкладна, 1 гадзіна часу ў дарозе.

Кошт: **$25** дарослым, **$10** дзецям.

Кантакты: **Пётр і Лена РЫЖЫЯ,** тэлефон: ***(914) 522-0742***, электронная пошта: ***lenabelarus@yahoo.com***

Piotr & Lena Ryzy
P. O. Box 1952
Ossining, NY 10562

Мець з сабою:
- беларускія строі, вышыванкі ці адзеньне з сымболікай; дзяўчатам – доўгія спадніцы, хлопцам – доўгія сьветлыя штаны, ня шторты (толькі на час сьвяткаваньня);
- ежу і ваду, спальныя мяшкі, намёты, раскладныя крэслы, ліхтарыкі;
- **$8** з аўта ў незалежнасьці ад колькасьці пасажыраў за ўезд у парк днём, пасьля 5-й вечара ўезд бясплатны.

Уплаты ў арганізацыю
Складкі й ахвяраваньні:

А. Бабкова	50
В. Балашчэнка	50
Я. Барысевіч	50
М. Буслаў	50
В. Васіна	50
Ю. Вішнеўская	50
Ю. Камар	50
А. Корзун	50
З. Левіт	50
К. Ліпская	50
Я. Лук'янава	50
Я. Пляшэвіч	50
І. Цублянок	50
І. Язерская	50
В. Якімовіч	50

Усім шчыры дзякуй!

Уплаты ў аддзел шліце на адрас:
P. O. Box 572
New York, NY 10113
Чэкі выпісвайце на імя
Valentina Balashchenko.

*Паважаныя **К. Ліпская, Ю. Маісеенка, І. Пракаповіч, А. Вяроўка**, калі ласка, паведаміце рэдакцыі вашыя дакладныя паштовыя адрасы.*

Наступны сход

Беларуска-Амэрыканскага Згуртаваньня “ПАГОНЯ” адбудзецца **ў суботу 9 чэрвеня 2012 году** на Мангэтане.

Падчас сходу сябры дзейнай управы дадуць справаздачы аб сваёй дзейнасьці, і адбудуцца выбары новага кіраўніцтва арганізацыі на наступны год. Просьба ўсім сябрам ўзяць удзел у выбарах, а калі ня змогуць прысутнічаць асабіста, перадаць упаўнаважаньні для галасаваньня сваім прадстаўнікам.

Месца правядзеньня сходу:

Seafarers and International House
123 East 15th Street
New York, NY 10003.

*Даезд цягнікамі падземкі **L, N, Q, R, W, 4, 5, 6** да станцыі падземкі **Union Square**.*

Будынак знаходзіцца адзін блёк на ўсход ад Union Square па 15-й вуліцы на скрыжаваньні з Irving Place.

Заля знаходзіцца на другім паверсе будынка.

Пачатак: **а 6:00-й** вечара.

Ахвяравалі на выданьне бюлетэня *Весткі й Паведамленьні*:

А. Бабкова	30
М. Буслаў	30
В. Васіна	30
Ю. Вішнеўская	30
Ю. Камар	30
А. Корзун	30
З. Левіт	30
К. Ліпская	30
Я. Лук'янава	30
Я. Пляшэвіч	30
І. Цублянок	30
І. Язерская	30
В. Яськевіч	30

Шчыры дзякуй!

*Падпісацца на бюлетэнь могуць усе зацікаўленыя даслаўшы аплату гадавой падпіскі (**$30**) на адрас:*
VIESTKI
P. O. Box 3225
Farmingdale, NY 11735
*Чэкі з адзнакаю **“Весткі”** выпісвайце на імя*
Valentina Balashchenko.

*Падпіску таксама можна аформіць, наведаўшы сайт **www.e-krama.com***

Рэдакцыя бясплатна надрукуе прыватныя абвесткі і будзе ўдзячная за дасланыя артыкулы, водгукі й лісты.